

..ציונות בשבילי זה שאין ביזב בכפר שלי", אומר עורך-הדין מוחמד קיאן

67, ואילו החלטת 242 היא תוצר של מאונכחות בין המעצמות באותה התקרי פה. 242 לא מדברת על הבעיה הפלסטינית בתור עם, אלא בתור פליטים. אנחנו בעד הצהרה על עם, עם הגדרה עצמית." גם בין בנייהכפר לבין עצמם ישנם חילוקי-דעות. הם אינם מפגינים אותם בפני זרים, אך אפשר להרגיש במתחים הי קיימים ביניהם, אם על ההנהגה, אם על הקשר עם ר"ח. ואם על הקשר לתנור עות פוליטיות בגדה, או על צורת הפעילות בקרב ערביי ישראל; על קיצוניות הדיעות, על החרפת או אי-החרפת היתר סים עם המישל הישראלי, ועל הקצנה או מיתון בעמדות כלפי המיסד הערבי. על נושא אחד אין עוררין — השינואה לציונות. אך הם מדגישים: „אנחנו לא נגד היהודים. היהודים הם בני-אדם. כמו ערבים, אנחנו נגד הציונות!" ומתי ציונות? אומר קיאן: „ציונות בשבילי זה שאין ביזב בכפר שלי. ציונות נות בשבילי זה שני שכנים, סוציאליסטיים שלי, גיבת-ערו ומגידו, שהוקמו על האדמות שהופקעו ממני. ציונות זה דיכוי. אין לי ביטחון בעתיד. ציונות בש"בילי זו העובדה שלשכנים שלנו במי-עמי יש מים כל הקיץ, ולנו אין. ציונות זה הפגנות בלבנון, השמדת העם שלי. „לממשלת-ישראל הציונית יש יעדים לאומיים. עדיפים בעיניה על זכויות-האזרח שלי. אם יש להם יעד להקים מושב או שדה-תעופה, אז אין מקום לזכויות שלי. אין לי כבר זכויות על האדמה שלי. „הבעיה של הציונות היא שהיא החליטה: אתה, בחרתנו. אנחנו משובחים. ולכן, הבעיה, ההגדרה של הציונות היא בניין ישראל על קרקע פלסטינית." אחד הדברים החורים כיום לקיאן ול-חבריו, הוא בעייתו של עלי אל-קייסי, תושב ערב אל-מפג'ר, באזור חדרה. אל-קייסי נצטווה לפנות את מקום מושבו, כדי לאפשר הקמת תחנת-כוח. הוא סירב, וביקש את קיאן לייצג אותו בבית-המשפט. מספר קיאן: „אמרנו להם: אם אתם רוצים תחנת-כוח למען הציבור, או תנו למה הזה בית. הם הציעו לו 90 אלף לירות. אי אפשר לעשות עם זה? הוא ישב 11 חודשים במעצר בגלל בזיון בית-המשפט. הוא לא היה מוכן לפנות את ביתו. לפני כחודש הרסו לו את הבית. הוא ליקט קרשים מבין ההריסות ובנה סוכה. למחרת שרפו לו אותה. עכשיו הוא ומשפחתו מתגוררים תחת כיפת השמים."

הם היו זקוקים לזיק אחד של דמיון כדי להיקרא בשם המשלב את כל הי מאבקים. „אבנה אל-בלד", בעברית — בני הכפר. אלה הם בנייהמולדת, בנייהארץ, היילידים. בסלנג הערבי בנייהכפר הם הי נדכאים, בניגוד לתושבי כפר העשירים, בעלי הקרקעות וראשי החמולות. ואמנם, מילחמתם של בנייהכפר מתנהלת בשתי חזיתות. האחת: שינוי הי מיסגרת החברתית בקרב העם הערבי. השנייה: פעילות פוליטית נגד הציונות, ולמען מדינה פלסטינית. מולם עומדים שני כוחות גדולים, אחד — שילטונות ישראל ומרבית אורחיה, שרואים בהתגברותם של בנייהכפר סכנה לעצם קיומה של המדינה, ומאידך — תושבי הכפרים הערביים הנמצאים בתחרי מי מדינת ישראל, החוששים שמא תביא התדמית הקיצונית שהודבקה לבנייהכפר להחמרת היחסים בין מוסדות השילטון הישראלי לבין האזרחים הערביים. בתודשים האחרונים, עם התגברות הי תנועות הדתיות במרחב הערבי ובתחומי ישראל, קמו לבנייהכפר מתנגדים חריפים ביותר, בדמותם של אנשי המיסד הדתי ואנשיהדת הערביים. „אמרם עלינו", טוען אחד מבנייהכפר, „שאנחנו הרפתקנים קיצוניים. בלתי-אחראים ולא-רציונליים. אמרם עלינו ש-אנחנו אנשי קניג, שאנחנו אנשי הש"ב, אמרם שאנחנו אנשי אמנון לין. זה לא העסק שלנו."

אחד ממארגני הקבוצה הוא מוחמד קיאן, בן ה-35, יליד אוס-אל-פחם. קיאן ואן גבה-הקומה דובר עברית רוטה. הוא עורך-דין בעל משרד בחדרה, ויש לו גם חלקת אדמה שאותה הוא מעבד במו ידיו. אחרי שסיים את בית-הספר התיכון למד בסמינר למורים ושימש מורה בכפר. ב-1965 סולק מעבודתו. „בתקופה שבה היונה אבא אבן היה שר-ההינוך", הוא מצייך בחיך, אז החליט ללמוד מיקצוע עצמאי. שנתיים לאחר מכן, ב-1967, שב במעצרי-בית במשך שלושה חודשים. בשנת 1969, בתקופה שאחרי בחירת ראשי המועצות, כשהחלה פעילותם הפוליטית של בנייהכפר, הוא נתבע שוב לשבת ב-מעצרי-בית למשך שנה וחצי. באותה עת היה קיאן סטודנט באוניברסיטה, ועמד לפני בחינות סוף השנה השנייה. לבחינות לא יכול היה להופיע, והוא הפסיד שנת-לימוד בשיבתו בבית.

מנוהיגים

חוששים לדבר

הפוסטינים נאבקו בכל החזיתות. הסורים היכו אותם, הירדנים ניסו לחסל אותם. חלקן של מדינות ערב בי שוד העם הפלסטיני אינו קטן מחלקה של ישראל", מסבירים בנייהכפר. „היום אש"ף מנצל את הסתירות בעולם הערבי. הוא חי מזה, וזה לגמרי לגיטימי. יש סתירות בין כל ממשלה לבין העם שלה. אם אפי שר לנצל משהו לטובתנו, למה לא? הרי ויחוו מאיתנו מספיק כל השנים." פעילי בנייהכפר מנסים, בשיחות עם יהודים ישראלים, להוכיח להם שזרכה של ישראל, כל עוד היא הולכת בדרכי הציונות, מוליקה לאבדון. „שאלת הקיום הי-הודי לא תיפתר בכוח. אם ישראל תתבסס על כוחה, היא תיכחד. כוח זה דבר שבא והולך. זה עומד לנצח. גם בן-גוריון אמר פעם, שמספיק שהערבים יבצחו פעם אחת", אומר קיאן: „הפתרון של יהודי רור סיה הוא ברסוסיה. אותם יהודים שכבר נמצאים כאן הם עובדה קיימת. הם עם שיש לו זכות הגדרה עצמית. אני לא יודע איזה קשר יש בין יהודי תימני לבין יהודי רוסי. אחת היה ערבי, שקיבל את היהדות, והשני רוסי שקיבל את היהדות. ואם כך, מהי זכותו של הפלסטיני המתגורר בכוחית לשוב לביתו בחיפה? קיאן: „הפליט שחי בכוחית הוא לא היסטוריה. הוא אדם חי." איך ישתלב עם ישראל בין עמי המר-חב אין בנייהכפר מסבירים. איך תיראה המדינה הפלסטינית והיכן יהיו גבולותיה — על זה איש מבנייהכפר אינו מדבר בגלוי.

אתה בחרתנו

אחרי 48", שיטח קיאן את הי היסטוריה של בנייהכפר. „נשאר בישראל מיעוט ערבי שהשילטון ניסה לנתק אותו משורשיו. מעל לפני השטח נשארו גורמים שילטוניים, עם אינטרסני-סים מקומיים, שהוכנסו למיפלגות הציוניות ולמיסד הפוליטי הישראלי. היו גם אנשי ר"ח. הרוב הדומם לא היה כלי לביטוי עצמי. הם סחבו את החיים." אחרי הבחירות המקומיות ב-1969 הרי פיעה באוס-אל-פחם קבוצת צעירים איני טלקטואלים שהצביה לעצמה מטרם. לנתק את מועצת העיריה. „התחלנו להתעניין בבעיות הכפר שלנו. בעצם אלה הן הבעיות של כל הערבים ושל כל הפלסטינים. אך התחלנו מהמישור הפנימי." בשנת 1973 קיבלו בנייהכפר מעמד של רשימה מקומית בבחירות למועצה. התקציב היה 500 לירות. נבחר נציג אחד — מוחמד קיאן. בבחירות 1977 הוכפל כור-חם. ההשפעה בתוך גבולות הכפר גדלה והולכה. ברבים מהצעירים היו מעוניינים לבלור ברשמת בנייהכפר. אך החשש פן יבנו בני המישפחה והחמולה, את הסטייה מהקו המסורתי, היה חזק. השילטון מנסה להפעיל כוחות ריאקי ציוניים, מסביר קיאן, הכל בשם החמור לה. מנסים להלביש לחמולה נציג. אותו נציג אף פעם לא היה נציג. מלבישים אותו על התפקיד, כדי שאפשר יהיה לשר מור ולשמר את המצב הקיים. שאף אחד לא ירצה שינויים." בשלב זה החלו העימותים עם המיסד הקיים. האשימו את בנייהכפר שהם פוגעים במסורת ובתרבות, שהם מנסים להי-רוס את מורשת עמי ערב ולהמיר אותה במשהו לא-יברור. אומר קיאן: „אני אלהם ואחוק את מורשת התרבות של עמי. אבל מסורת זה דבר שמעכב קידמה. הי התנגשות בין הדורות היא טבעית. ברור

היה לכולנו שיהיו בעיות בבית — עם האבות, ובכפר — עם ראשי המיסד. התדמית הציבורית היתה קבוצה מצומצמת של משכילים בגרי אוניברסיטות, בני עשירים שיש מי שיממן את לימודיהם ואת הרפתקתיהם הפוליטיות, שאין עליהם עול של פרנסה. „נלחמנו", אומר קיאן, „שלא להיות קומץ של נב-חריים, המתדיינים בשיחות של ערבישבת. הרי אנחנו לא ציונים, אז למה שורגיש את ההרגשה של אתה-בחרתנו?"

האפוטרופסות נגמרה

היום שותפים לפעילות בנייהכפר גם פועלים ונוער צעיר. בכפר קיים מועדון, שהוקם בתרומות החברים. המ קום הומה מפעילות. מרצים, מרצות, מאי-זינים ומאזינות. ליד מועדון בנייהכפר ניצב בניין מפואר, מועדון עירוני שהור קם מתרומות נדבן ערבי. „המועדון של-הם תמיד חשוך", אומר קיאן בסניפוק. „המועדון שלנו, למרות הכיסאות השבורים והשולחנות החורקים, תמיד מלא. אין איפה לשבת." ב-30 במרס, יום האדמה האחרון, פרצו

סוד הציונות

מזכר התכתשויות מתנהלים גם וי-כוחים. אנשי ר"ח מקבלים את הדי-לטה 242. בנייהכפר שוללים אותה. אומר קיאן: „הבעיה הפלסטינית היתה לפני